

ІГНАТЬЄВ Микола Павлович (Игнат'єв Николай Павлович; 17(29). 01. 1832, С.-Петербург — 20. 06 (03. 07). 1908, с. Круподеринці Бердичів. пов. Київ. губ., нині Погребищен. р-ну Вінн. обл.) — російський дипломат, державний діяч. Брат [Олексія](#), батько [Павла](#) і [Миколи Ігнат'євих](#). Походив зі спадк. дворян. роду, який вів свою історію від черніг. бояр. Граф (1877). Генерал від інфантерії (1878). Закін. Пажес. корпус (1849), Військ. академію у С.-Петербурзі (1851). Відтоді перебував на військ. службі; 1856–57 — військ. аташе у Лондоні; 1858–59 — нач. рос. місії в Хіву та Бухару (нині обидва — міста в Узбекистані), яка під його керівництвом уклала договір з бухар. еміром про налагодження дипломат. і торг. зв'язків, отримала дозвіл на плавання рос. суден по р. Амудар'я. 1859 відряджений до Китаю, де 1860 уклав Пекін. трактат, згідно з яким Рос. імперія отримала правий берег р. Уссурі, лівий берег р. Амур, маньчжур. узбережжя Япон. моря до кордону з Кореєю (також вирішив питання щодо можливості побудови порту Владивосток). 1861–64 — директор Азій. департаменту МЗС; 1864–67 — надзвич. посланник й повноваж. міністр, 1867–77 — надзвич. і повноваж. посол в Осман. імперії. Активно сприяв боротьбі християн насел. Балкан із турец. поневолювачами, зокрема звільненню з ув'язнення діячів слов'ян. нац.-

визв. руху. На конф. послів європ. держав у Стамбулі 1877 домігся прийняття рішення про надання нац. автономії Болгарії, Боснії та Герцеговині й ін. повсталим провінціям Осман. імперії. Відмова виконувати це рішення стала приводом до рос.-турец. війни 1877–78. Після її закінчення підготував текст і підписав від рос. сторони Сан-Стефан. мирний договір, за яким Болгарія здобула незалежність, однак через перегляд окремих його пунктів під тиском європ. держав відмовився від подальшої дипломат. діяльності. У березні-травні 1881 — міністр держ. маєтностей, 1881–82 — міністр внутр. справ. Докладав зусиль для ліквідації терорист. організації «Народна воля», обмеження впливу польс. і нім. дворянства та катол. і лютеран. духовенства у прибалт. губ. й Царстві Польському, наполягав на послідов. запровадженні тут російської мови у держ., судових й освіт. закладах. 1882 запропонував імператору Олександру III скликати дорадчий виборний Земський собор із представників різних станів, але він відмовився і відправив І. у відставку. Від 1884 — президент товариства сприяння рос. промисловості й торгівлі, від 1888 — президент С.-Петербур. слов'ян. благодій. товариства. Наприкінці 1880-х рр. виїхав на постійне проживання у с. Круподеринці, де на його кошти побудовано церкву Різдва Богородиці (арх. О. Померанцев), що стала родин. усипальницею (зменшена копія Володимир. собору в Києві). Окрім церкви, збереглися садиба І. (розміщено школу), збудований ним триповерх. млин (діє донині) та пам'ятник на честь сина Володимира і племінника О. Зурова, які загинули під час рос.-япон. війни 1904–05 на кораблях 2-ї Тихоокеан. ескадри в Цусімському бою у травні 1905. Ім'ям І. названо село, низку вулиць і площ у Болгарії.

Рекомендована література

1. Графъ Н. П. Игнат'євъ: Некролог // Правительствен. вѣст. 1908, 22 июня;
2. Гальчак С. Д. Земля над Россю. В., 1995;
3. Хевролина В. М. Российский дипломат граф Н. П. Игнат'єв. Москва, 2004;
4. Її ж. Николай Павлович Игнат'єв. Москва, 2009.

О. Л. Скрябін

Бібліографічний опис:

Ігнат'єв Микола Павлович / О. Л. Скрябін // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011.
— Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-13727>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).